

Narrativ rapport – STØRRE NETVÆRKSINITIATIVER

Dette skema anvendes årligt samt ved afslutning af større netværksinitiativer finansieret af Udenrigsministeriets puljeordningen til støtte af kapacitetsudvikling af danske civilsamfundsorganisationer forvaltet af NGO FORUM. Skemaet bedes udfyldt elektronisk i Word og fremsendt elektronisk til NGO FORUMs netværkskoordinator på pts@ngoforum.dk.

Skemaet udfyldes i et **kortfattet og præcist sprog** – eventuelt med brug af punktform. **Skemaet må i udfyldt form ikke overskride 5 sider (eksl. forsiden og bilag).**

Generelle oplysninger og finansiel rapportering

1. J.nr.	Jr. Nr.: NF 104	
2. Netværkets navn og kontakt person	Dansk Forum for Mikrofinans – Peter Blum Samuelsen.	
3. Værtsorganisation	Caritas Danmark.	
Adresse, postnummer og by	Gl. Kongevej 15, 1610 København V.	
Kontaktperson (navn og email)	Peter Blum Samuelsen – pbs@mikrofinans.dk.	
4. Projektperiode for bevillingsaftalen	Start (dag/måned/år)	Afslutning (dag/måned /år)
	1/1 2010.	31/12 2012.
5. Rapporteringsperioden		
Sæt kryds	Årsrapport ☒	Afsluttende rapport ☐
6. Samlede omkostninger	Ifølge bevillingsgrundlag (kontrakt)	Faktisk
(i DKK – inkl. administrationsvederlag)	589.446	597.805,22
7. NGO FORUMs bidrag til projektet	Ifølge bevillingsgrundlag (kontrakt)	Faktisk
(i DKK – inkl. Administrationsvederlag)	578.196	578.196,00 + 3.400 (kursus)
8. Andre finansieringskilder (medfinansiering)	Ifølge bevillingsgrundlag (Godkendt budget)	Faktisk
(i DKK – inkl. Administrationsvederlag)	11.250	Gebyrer 22.369,00 Medfinansiering 94.568,00
9. Koordinator timer/uge	20 timer/uge i 2011	20 timer/uge i 2011

DEL 1: Netværkets egendynamik og praksis

Netværkenes arbejdsformer, dynamik og praksis samt deres arbejde indenfor hhv. kapacitetsudvikling og fortalervirksomhed er fokus for del 1 af rapporteringen. Målet er at indfange mulige resultater samt bidrag til forandringsprocesser og producere et overblik gennem fortællinger og eksempler. Som udgangspunkt ønskes det at netværkene rapporterer fra en narrativ tilgang med reference til kvalitative indikatorer, der med fordel kan illustreres ved brug af cases, kvantitative data, konkrete resultater eller lign.

10. Netværksarbejde og samarbejde

Hvordan har netværkets medlemsbase udviklet sig i rapporteringsperioden og hvad har det betydet bl.a. i forhold til:

- Antal og typologi (gruppering af medlemsorganisationer; professionelle, frivillig baseret, forskningsinstitutioner, private virksomheder, ..)
- Medlemmernes involveringsgrad (arbejdsredskab til dette formål er vedlagt formatet som bilag 2 – første år bruges som 'baseline' for vurderingen af udviklingen i den afsluttende rapport).

DFMs betalende medlemsbase er øget fra 50 i 2010 til 53 i 2011. Tæt tilknyttede medlemmer er øget fra 25 til 28, hvoraf fire er nye medlemmer og fire var løst tilknyttede i 2010. Løst tilknyttede medlemmer er faldet fra 24 til 13. Samtidig er hvilende medlemmer steget fra et til 12. To var tæt tilknyttede i 2010, syv løst og to er nye medlemmer. Otte organisationer er ikke længere medlemmer, heraf var to tidligere tæt tilknyttede og seks løst. Faldet i løst tilknyttede og stigningen i hvilende medlemmer skyldes at en del perifere organisationer nysgerrigt deltog i lanceringen i 2010 og ikke siden har været aktive. Desuden har vi i 2011 fokuseret på dybere læring i netværksgrupper og mindre på større, bredt orienterede konferencer. Det er lykkedes at fastholde et stort antal aktive kernemedlemmer.

Jfr. Bilag 2 er fordelingen af medlemmernes typologi uændret. De forskellige typologier er involveret som flg.: 12 større SCOer er alle på nær én tæt tilknyttede. 19 små CSOer, hvor syv er tæt tilknyttet og 10 er løst. 16 virksomheder, hvoraf syv er tæt tilknyttede og ni løst eller hvilende. Seks institutioner (fire er fonde), hvor tre er tæt tilknyttede og tre er hvilende.

Beskriv hvordan netværkenes medlemmer har interageret i og brugt netværksaktiviteterne. Brug eksempler til at illustrere:

Medlemmerne har hentet både inspiration og konkret viden gennem de mange forskelligartede træningsformer. F.eks. har International Børnesolidaritet startet et spare/låne-gruppeprojekt op omkring gadebørn som særligt udsat gruppe, og har igennem deltagelse i kurser og netværksgruppen for spare/låne-grupper samlet konkret viden til udarbejdelse af projektansøgningen samt den metodiske tilgang til evaluering og dokumentering af projektet.

Beskriv hvordan medlemsorganisationerne har deltaget i planlægning og udførelse af aktiviteterne. Brug eksempler til at illustrere:

Medlemsorganisationerne har deltaget på flere forskellige niveauer, både når det drejer sig om forskning, fortalervirksomhed og træning. F.eks. har DMR-U været med til at udarbejde en guide om spare/låne-grupper og fortalervirksomhed efterfulgt af et kursus herom, hvor Danmission stod for værtskabet af træneren. Netværksgrupperne har deltaget i at skaffe udenlandske talere som Gregory Thys (MicroRate, Ghana) og Lars Erik Harv (Strømme, Norge) til deres møder. Hertil har især bestyrelsen udført fortalervirksomhed til gavn for sektoren generelt.

Fremhæv de vigtigste eksterne samarbejder i bevillingsperioden f.eks.: Hvorledes er syd-partnere søgt inddraget i netværkets aktiviteter i Danmark? Hvilke samarbejdsrelationer og initiativer med andre netværk i Danmark har fundet sted? Hvilke nye typer samarbejder er etableret i nord og evt. syd i regi/affødt af netværkene? Hvordan har samarbejdet mellem forskere og praktikere udviklet sig, og er der opstået konkrete samarbejdsprojekter/initiativer?

Netværksinitiativet har i løbet af 2011 gjort brug af en ekstern akademisk medarbejder, der blev bedt om at undersøge teoretiske og metodiske tilgange til netværksgrupper der kunne være relevante for DFM. Det resulterede i en manual baseret på især WOGN-modellen og medarbejderen fik derefter til opgave at stable to netværksgrupper på benene. Begge grupper kører stadig, med et stort fagligt udbytte til følge.

Samarbejdet med CBS og en forsker fra USA der underviser på CBS i mikrofinans samt en gruppe DFM medlemmer ledte i 2011 til en ansøgning om støtte til et forskningsprojekt hos Rockwool Fonden. Ansøgningen fik dog et afslag, men gruppen omkring ekstern finansiering til spare/lånegrupper fortsætter og en følgegruppe nedsat med udgangspunkt i de to netværksgrupper har med DFM nu hyret en forsker fra CBS til at lave en guide med cases fra medlemmerne i stil med den vi lavede om fortalervirksomhed og spare/låne-grupper i 2011.

I slutningen af 2011 arrangerede DFM en større workshop, hvor en ekspert fra Bangladesh med mere end 20 års felterfaring blev fløjet til Danmark for at undervise, hvilket han gjorde med stor succes. Endelig har DFM som opfølgning på kursus og konference i 2010 afholdt en workshop om mikrofinans og empowerment af kvinder i samarbejde med Kønsnet.

11. Kapacitetsudvikling

Hvilke strategier for kompetenceudvikling har netværksinitiativet anvendt (strategier for at styrke medlemmernes kapacitet individuelt)?

DFM har især haft fokus på vidensdeling i netværksgrupper og træning ved workshops og seminarer. Her har medlemsorganisationernes medarbejdere selv kunne styre graden af deltagelse og indhold i kapacitetsopbygningen, så den har svaret til deres egne ønsker og behov. Erfaringsudveksling og skiftende præsentationer af medlemmernes arbejde er især vigtigt for deltagerne i netværksgrupperne.

Hvis relevant, beskriv på hvilken måde netværksinitiativet har forsøgt at bygge broer mellem netværksaktivitetsdeltagernes kompetenceudvikling og medlemsorganisationens kapacitetsudvikling/organisatoriske praksis?

Bl.a. har den ene netværksgruppe med fokus på MF'ere haft et gennemgående tema omkring strategi, implementering og rodfæstning af mikrofinansarbejdet i deltagerens medlemsorganisationer – både for at styrke udviklingen af mikrofinansarbejdet og for at styrke deltagerens rolle i medlemsorganisationen. Desuden har DFM opfordret til at sende mere end én deltager til kurser og nogle medlemmer har således sendt op til 4 deltagere.

Afsluttende rapport: Giv en vurdering af hvorvidt medlemsorganisationernes kapacitetsudvikling har været påvirket af netværkets aktiviteter. Brug eksempler til at illustrere ændringer i politik, organisatorisk praksis og anvendelse af metoder: Udfyldes efter projektafslutningen ultimo 2012.

På hvilke områder har netværksinitiativet arbejdet med metodeudvikling og herunder rettighedsbaseret tilgang?

DFMs retningslinjer fokuserer på innovativ vis på "Provision, Promotion and Protection". Det sidste handler om medlemmernes rolle som låntagers beskytter og om fremme af ansvarlig lovgivning og lånemarkeder i ulande. DFM er siden 2010 tilsluttet den globale SMART kampagne og har været meget aktiv i Danmark omkring ansvarlig mikrofinans. DFM har i 2011 holdt eller været hovedtaler på 12 åbne offentlige arrangementer med 581 deltagere, og ikke mindst grundet kritikken af mikrofinans, har de fattiges rettigheder til professionel og ansvarlig mikrofinans været et centralt budskab. DFMs bestyrelse har skrevet et positionspapir om fattigdomsfokus og mikrofinans.

Desuden har DFM i 2011 netop fokuseret på emnet ved at udvikle en Guide om spare/lånegrupper og deres effekt på civilsamfundsudvikling og fortalerring. Guiden blev lanceret på det meget populære kursus med en træner fra Bangladesh. Næstformanden, der skrev guiden, deltog desuden i European Microfinance Week i Luxembourg for at fremme dette emne. Opfølgingskurser vil blive holdt med Projektrådgivningen i 2012.

Endelig har DFM som opfølgning på kursus og konference i 2010 afholdt en workshop om mikrofinans og empowerment af kvinder i samarbejde med Kønsnet.

Vidensdeling og kommunikation – På hvilken måde bidrager netværksinitiativet til læring gennem identifikation og formidling af fagspecifikke ressourcer, kommunikation og disseminering (filtering)? Anfør vidensprodukter, som er udarbejdet i bevillingsperioden (herunder eventuelle studier, metoder, guidelines, best practices, reviews og evalueringsrapporter).

DFM sender egne månedlige nyhedsbreve, hvor artikler og nyhedsbreve fra globale initiativer identificeres og formidles (filtreres) herunder oplysninger om internationale kurser og konferencer. Ressourcendatabasen på hjemmesiden indeholder materiale fra egne kurser samt et bibliotek af rapporter og links målrettet medlemmerne.

Netværksinitiativet har i 2011, målrettet medlemmernes behov, udarbejdet en årsrapport, en analyse af den danske mikrofinanssektor, retningslinjer for god praksis inden for mikrofinans og i samarbejde med DMR-U en vejledning i arbejdet med civilsamfundsudvikling og spare/låne-grupper.

12. Innovation og nytænkning

Beskriv eksempler på fornyelse og nytænkning i måderne som netværket fungerer på (netværkspraksis)

For DFM har det været forbundet med læring og nytænkning at etablere netværksgrupperne som har fået stor opbakning. Vi har skrevet vores egen manual med ekstern akademisk hjælp. Det har også været udfordrende at etablere nye partnerskaber som i 2010 især handlede om CBS. I 2011 handlede det især om samarbejdet med DMR-U og andre om en ny guide. Her bidrog DFM kun med 6 % af et budget på 108.568,50 kr. ikke medregnet medlemmernes bidrag i følgegruppen samt med egne cases.

Afsluttende rapport: Har der været eksempler på social innovation¹ i fht. netværkets tema (innovative løsninger på udfordringerne). Hvis ja, beskriv hvordan netværket har faciliteret processer eller fora der har ført til denne sociale innovation?

Initiativet nævnt under RBA og metodeudvikling er ret innovativt da det med baggrund i den internationale litteratur og danske cases dokumenterer sammenhængen mellem spare/låne-grupper og civilsamfundsudvikling/ fortalervirksomhed. Det er på den ene side et hul i litteraturen og på den anden side noget de fleste praktikere grubler over og på forskelligt vis søger at beskrive i deres arbejde. Nu er der en struktureret dokumenteret position.

13. Fortalervirksomhed

Hvilke fortalermålsætninger har netværket haft eller forfulgt i perioden (politik og debat)?

Formålet er at bidrage til en nuanceret og fagligt forsvarlig debat om mikrofinans, både generelt og i forhold til den danske sektor. Derudover et ønske om at udbrede kendskabet til mikrofinans i den brede offentlighed så branchen også i fremtiden kan vokse sig større og udvikle flere kompetencer.

Hvilke fortalestrategier har netværket brugt/anvendt i perioden: På hvilken måde og med hvilke midler har netværksinitiativet søgt at sætte emner på den politiske dagsorden og påvirket politiske aktører, processer og resultater (Politikudvikling)? På hvilken måde og med hvilke midler har netværksinitiativet påvirket debatten indenfor ressourcens (Debat internt i miljøet)? På hvilken måde og med hvilke midler har netværksinitiativet påvirket debatten i den bredere offentlighed (Offentlig debat)?

Gennem brevudveksling med tidligere Udviklingsminister Søren Pind, og via møde med Senior Technical Advisor i UM, Jørn Olesen, er den politiske vinkel behandlet. UM har også bidraget til udviklingen af retningslinjer, hvilket var et strategisk tiltag for at få dem mere aktivt og positivt involveret i mikrofinansarbejdet blandt NGOer. Således deltog UM og NORADs mikrofinansansvarlige personer som talere i lanceringen af sektorrapporten på CBS og formanden besøgte Strømme Stiftelsen i Norge med samme dagsorden.

Ved deltagelse i European Microfinance Week, ved artikler og pressemeddelelser hos u-landsnyt.dk, med den nye guide, og kommentatorrolle ved konferencer har DFM gjort sit for at stimulere og forme debatten internt i miljøet.

Via debatindlæg, konferencer og møder har DFM især i 2011 taget den offentlige diskussion op i kølvandet på Tom Heinemanns dokumentarfilm. Da filmen blev transmitteret på dansk TV på DFMs årsmødedag deltog han samme aften på årsmødet i krydsild med formanden. Herefter fulgte en intens proces i TV, radio, aviser og hjemmesiden (debatforum) og DFMs bestyrelse blev inviteret til mindst syv konferencer som taler eller i krydsild. DFM lavede af samme årsag også en strategi for pressehåndtering med input fra en uddannet journalist.

14. Fakta box

Antal åbne/offentlige arrangementer.	12.
Antal deltagere i åbne/offentlige arrangementer	581.
Antal større konferencer (med netværket som hovedarrangør evt. i samarbejde med anden organisation)	2.
Antal deltagere i større konferencer	135.

¹ Her refereres specielt til social innovation, der defineres som udvikling af nyskabende måder at håndtere komplekse sociale spørgsmål i spændingsfeltet mellem civilsamfundet, offentlige og private virksomheder – det er ideer der skaber forandring/løser problemer.

Antal kurser/workshops/træning (systematiseret kompetenceopbygning)	6.
Antal deltagere i kursus/workshops/træning	131.
Antal person dage (antal deltagere * antal dage)	164.
Hvor mange % af medlemsorganisationerne har deltaget i kurser/workshops/træning (den systematiserede kompetenceopbygning)?	71.
Hvor mange % af deltagerne i kurser/workshops/træning var nye i netværkssammenhæng?	30.
<u>Antal netværksgruppearrangementer (Tilføjet af DFM)</u>	<u>17.</u>
Antal faste medlemmer i temagrupper/arbejdsgrupper/netværksgrupper	42.
Hvor mange % af medlemsorganisationerne har deltaget som faste medlemmer i temagrupper/arbejdsgrupper/netværksgrupper?	60.
Hvor mange % af medlemsorganisationerne har været involveret i netværkets fortalervirksomhed?	21.
Hvor mange besøgende har der været på hjemmesiden?	6.393.
Hvor mange nyhedsbreve er sendt ud?	15.
Hvor mange modtager nyhedsbrevene?	565.

DEL 2: Tematisk fokus og resultater

<p>15. Bidrag til kapacitetsudvikling af det danske NGO miljø</p> <p>Giv en vurdering af netværksinitiativets bidrag til NGO FORUMS strategiske prioriteter i bevillingsperioden</p> <p>1) <u>Globale tendenser</u>: Den kritiske medie/politiske debat angående mikrofinans delvist igangsat af Tom Heinemann har kørt over hele verden. Den danske mikrofinans sektor har derfor været særligt udfordret også fordi den er forholdsvis uudviklet ift. lande som Norge, Holland og England og Tyskland. Når mikrofinans således er ukendt i Danmark, rammer kritikken særligt hårdt og store dele af den brede befolkning vil hverken før eller siden høre om mikrofinans, og således sidde tilbage med et udelukkende negativt indtryk. DFM er som nævnt ovenfor med stort engagement gået ind i den internationale og nationale debat på mange fronter.</p> <p>DFM har også bidraget til den internationale debat gennem en guide om spare/lånegrupper og fortalervirksomhed. Rapporten blev faktisk sendt ud gennem Bulletin for European Microfinance Platform til 135 mikrofinans netværk og organisationer i hele Europa (170 modtagere, da nogle organisationer har mere end én på mailinglisten).</p> <p>Det er en løbende diskussion på kurser og i netværksgrupper hvordan vi kan bidrage til selvfinansierende spare/lånegrupper og mikrofinansinstitutioner, der kan tiltrække kommerciel lånekapital og partnerskaber uden at være afhængig af dansk støtte alene. DFM har været i løbende dialog med UM om dets udviklingspolitiske prioritering og DFM søger løbende at styrke NGOernes kapacitet så de kan spille en rolle ift. det stigende fokus på vækst og beskæftigelse. DFM afholdt i 2011 desuden en workshop om mikrofinans og værdikæder, hvor FDB og Toms holdt oplæg.</p> <p>2) <u>Metodeudvikling</u>: især mht. fortalervirksomhed, henvises igen til guide lavet sammen med DMR-U, som netop kæder tematisk kompetence sammen med grupper og føderationers kapacitetsudvikling og fortalervirksomhed/ressourcemobilisering. Guiden indeholder også stort set community capacity indicators for PME med fokus på netværk, advocacy og ressourcemobilisering. Koblingen til arbejdet i syd gennem underviser fra Bangladesh styrkede forløbet.</p> <p><u>Afsluttende rapport</u>: Giv en samlet vurdering af netværksinitiativets bidrag til kapacitetsudvikling af (hele) det danske NGO miljø indenfor det specifikke faglige tema, som initiativet beskæftiger sig med: Udfyldes efter 2012.</p>
<p>16. Resultater</p>

For resultatrapportering bruges rapporteringsformatets bilag 3.

Afsluttende rapport: Med udgangspunkt i resultaterne gives en vurdering af i hvilken grad netværkets egne strategiske mål – overordnet (development objective) såvel som delmål (outcomes) – er nået. Konklusioner fra refleksions sessioner og evalueringer (interne og eksterne) kan med fordel bruges til at illustrere. Udfyldes efter 2012.

17. Problemer og justeringer

Hvilke problemer har netværket måttet forholde sig til i rapporteringsperioden?

Det har været et spændende år med medie/politiske udfordringer, nye samarbejder og initiativer. Opstart, hjemmeside, og netværkets struktur skulle ikke etableres som det var tilfældet i 2010. Kontinuitet har givet styrke.

Hvilke justeringer i arbejdsplanen såvel som i budgettet, er blevet gennemført (punktform og begrundelse)?

DFM fik godkendt en ekstrabevilling på kr. 30.796 grundet ekstra konference og underbudgettering af studentermedhjælp samt kr. 3.400 ekstra til efteruddannelse for koordinatoren. Ved samme lejlighed blev en budgetrevision godkendt med flere midler til arbejdet med netværksgrupper og trykning af studier.

SAMMENDRAG

18. Sammen drag (max ½ side)

Skriv et kortfattet sammen drag (vurdering) af netværketsinitiativets vigtigste resultater, problemer og læring i den indeværende bevillingsperiode (max. ½ side). Formålet er at sammen draget kan bruges direkte i rapporteringen til DANIDA.

2011 har været et begivenhedsrigt år, som startede hårdt ud med kritikken i Tom Heinemanns film i januar. DFM deltog fra starten i debatten og Tom var i krydsild med formanden på DFM's årsmøde samme aften som filmen blev transmitteret. Herefter fulgte en intens proces i TV, radio, aviser og på hjemmesider. Debatten om mikrofinans har givet mindst syv invitationer til konferencer i miljøet, hvor bestyrelsen har holdt oplæg/været i krydsild med Tom Heinemann. En spændende proces i medierne, men DFM ville have ønsket en mere seriøst funderet debat.

DFM's opbakning er vokset og vi har nu 53 betalende medlemmer, hvoraf 28 er tæt tilknyttede fortrinsvis større civilsamfundsorganisationer, men også mindre organisationer samt virksomheder og institutioner. Nye medlemmer er blevet meget involveret gennem kurser og netværksgrupper mhp. udformning af projektansøgninger, andre har søgt ny viden gennem invitation af gæstetalere eller ved at igangsætte udvikling af nye guides etc.

DFM har i løbet af året udgivet og lanceret fem rapporter/analyser for mikrofinanssektoren. Der er lavet retningslinjer (500 eksemplarer), studie af den danske sektor (500 eksemplarer), en sammenligning med den norske sektor, en egen metode for facilitering af netværksgrupper samt en innovativ guide om sammenhængen mellem spare/lånegrupper og fortalervirksomhed udviklet med DMR-U (500 eksemplarer).

Udgivelserne har involveret medlemmerne som har lavet egne cases og siddet i følgegrupper for publikationerne. Desuden er publikationerne blevet fulgt op med to længere tredages kurser hvor danske eksperter så vel som en international praktiker fra Syd underviste. Mindre kurser på en halv dag blev også afholdt.

Publikationerne har et rettighedsbaseret fokus omkring ansvarlig mikrofinans og beskyttelse af låntagere, samt på arbejdet i Syd med fortalervirksomhed og ressourcemobilisering. Publikationerne knytter sig til den internationale debat om ansvarlig mikrofinans og DFM har deltaget i flere internationale konferencer, bl.a. gennem sit medlemskab i European Microfinance Platform i Luxemburg, som udsendte DFM publikationen om fortalervirksomhed til 135 netværk og medlemsorganisationer i Europa.

Etableringen af to netværksgrupper med henholdsvis 19 og 23 faste medlemmer har ført til i alt 17 møder i 2011. Fokus for møderne er dybere læring og har spændt vidt fra arbejde med særligt sårbare grupper og ansvarlig mikrofinans, til finansiering af arbejdet og strategisk udvikling på organisationsniveau. Det er primært deltagerne selv der holder oplæg, men et par gange har vi også haft talere fra udlandet.

BILAG – som skal sendes med årsrapporten

Bilag 1: Format for finansiel rapport i forhold til oprindelig budget.

Bilag 2: Medlemmernes involveringsgrad (skal udfyldes).

Bilag 3: Resultat rapportering

BILAG – Arbejdsredskaber til internt brug. Skal IKKE sendes med

Bilag a1: Weighted Checklist (arbejdsredskab) – til koordinatorene/styregrupperne, som kan bruges årligt til monitorering af netværkets funktioner.

Bilag a2: Weighted Checklist (arbejdsredskab) – til netværksmedlemmerne, som kan bruges årligt eller i sammenhæng med en evaluering/review.

Bilag b1 og b2: Netvæk Navigator – Redskab til at identificere fremtidig fokus, monitorere løbende fremdrift og gennemføre afsluttende evalueringer.